

Серія : Економіка. – 2018. – Вип. 1. – С. 186-190; 3. *Довгунь О.С.* Комунікації підприємств в інтернеті: тренди та напрями розвитку / О. С. Довгунь, В. А. Фалович // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2018. – Т. 23, Вип. 1. – С. 59-62; 4. *Івченко Є.І.* Інформаційно-комунікаційні технології як ключовий фактор управління інноваційним розвитком підприємств / Є. І. Івченко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2008. – № 4. – С. 80–91; 5. *Коломицева О.* Використання маркетингових комунікаційних технологій в інноваційному розвитку підприємств / О. Коломицева, А. Боковня, Т. Бурцева // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. – 2016. – Вип. 42(2). – С. 5-13; 6. *Микитюк П.П.* Тенденції розвитку моделювання процесу маркетингових комунікацій підприємств-виробників спортивних товарів / П. П. Микитюк, Л. О. Цетнар // Економічний простір. – 2016. – № 113. – С. 206-219; 7. *Морозова Н.Л.* Организационные аспекты коммуникационной политики и ее роль в развитии предприятий Харьковского региона / Н. Л. Морозова // Бізнес Інформ. – 2012. – № 3. – С. 112-116; 8. *Сагер Л.Ю.* Моделювання та оптимізація процесу управління внутрішніми комунікаціями підприємства: методичний підхід / Л. Ю. Сагер // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2017. – Вип. 2. – С. 218-222; 9. *Сиваченко О.В.* Потенціал контекстної реклами як напрямку розвитку маркетингових комунікацій підприємства машинобудування / О. В. Сиваченко // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. – 2015. – № 4. – С. 215-221; 10. *Смирна О.* IPO та зміна параметрів фінансової комунікації в постемісійній стратегії розвитку вітчизняних підприємств / О. Смирна // Економіст. – 2013. – № 6. – С. 26-28; 11. *Шерстенников Ю. В.* Модельна оптимізація взаємодії малого та великого підприємств / Ю. В. Шерстенников // Проблеми економіки. – 2013. – № 2. – С. 298-305; 12. *Шлапак О.А.* Модель багатокритеріальної оптимізації комунікаційного середовища підприємств / О. А. Шлапак, О. О. Коваленко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 11. – С. 43-48; 13. *Якубенко І.М.* Розвиток комунікацій на підприємстві / І. М. Якубенко // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2017. – № 1. – С. 107-113.

УДК 658.1

О.С.Квілінський

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ПОБУДОВИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

На основі проведеного аналізу наукових досліджень, встановлено, що складність процесу управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки потребує наявності концепції, яка має встановлювати принципи вирішення завдань, що є елементами проблеми розвитку підприємства. Для вирішення цієї проблеми розроблено концепцію управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки.

Based on the analysis of scientific research, it has been established that the complexity of the process of managing the development of an industrial enterprise in an information economy requires a concept, principles for solving problems that are elements of the enterprise development problem. To solve this problem, a concept has been developed for managing the development of an industrial enterprise in an information economy based on substantiating basic theories and

methodologies, building mechanisms based on them to solve the components of this problem, and establishing principles and requirements for developing tools for implementing the mechanisms for managing the development of an industrial enterprise information economy.

Ключові слова: підхід, розвиток, управління, концепція, підприємство

Keywords: approach, management, development, concept, enterprise

Постановка проблеми. Незважаючи на те, що проблема розвитку промислових підприємств є достатньо дослідженою, доволі новими та невирішеними є питання врахування особливостей розвитку в контексті інформаційної економіки, яка потребує своєчасного реагування на виклики, що обумовлено трансформацією традиційних технологічних укладів та широким впровадженням інформатизації в усі аспекти господарчої діяльності промислових підприємств. Особливо це актуально для вітчизняних промислових підприємств, більшість яких було створено за часів СРСР в умовах планової економіки, що обумовило вади розвитку, притаманні всій радянській промисловості. Перш за все, це низький ступінь автоматизації та інформатизації, застарілі авторитарні методи управління, відсутність стимулювання ініціатив робітників, орієнтованість на співпрацю з такими ж застарілими підприємствами країн колишнього СРСР. Усе це веде до недостатньої конкурентоспроможності вітчизняних промислових підприємств на світових ринках, які вже трансформувалися відповідно особливостям інформаційної економіки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання дослідження розробки та побудови концептуальних положень управління розвитком промислових підприємств є досить актуальними з позиції теорії та практики, що підтверджено рядом наукових праць з даної теми, зокрема [1-13]. Проте, питання розробки концепції управління розвитком підприємств промисловості в умовах інформаційної економіки залишаються відкритими та недостатньо вивченими.

Метою статті є проведення аналітичного огляду підходів до побудови концепції управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки.

Виклад основного матеріалу. Серед концепцій розвитку, що було запропоновано для використання на вітчизняних промислових підприємствах слід відмітити результати досліджень таких науковців, як І.С. Грозний [14], Л. С. Мельничук [1], І. М. Семененко [2], Н. В. Шандова [3], Я. В. Радіонова [4], Н. Давлетбаева [5], Н. В. Вашченко [6], В. Н. Сердюк [7], С. В. Коверга [8] тощо.

Л. С. Мельничук [1] пропонує будувати концепцію розвитку вітчизняних підприємств на базі глобальної концепції світового сталого або стійкого розвитку, під яким мається на увазі такий розвиток, який не ставить під загрозу можливості майбутніх поколінь людства та який регламентує економічні, соціальні та екологічні компоненти розвитку. Але сумнівно є можливість перенесення концептуальних положень світового сталого розвитку на рівень підприємства. Крім того, ця концепція не має відповідей щодо того, як саме має адаптувати свій розвиток промислове підприємство до умов інформаційної економіки.

Іншим підходом щодо впровадження ідей сталого розвитку є дослідження І. М. Семененко [2], в якому викладено теоретичну конструкцію концепції сталого розвитку підприємства. В ній також розглядається розвиток підприємства в економічному, екологічному та соціальному аспекті, при цьому визначено, які саме теорії та методології

мають використовуватись. Так, на межі економічного та екологічного аспекту пропонується використовувати методи біофізичної економіки, екологічного менеджменту та маркетингу, економіки природокористування та природозберігання, промислової екології. На межі економічного та соціального аспектів діяльності пропонувалось використовувати методи соціальної економіки, соціального менеджменту та маркетингу, холістичного маркетингу, соціального підприємництва [2]. В той же час, не зважаючи на перспективність визначених напрямів вирішення проблеми розвитку підприємства, концепція не доведена до рівня обґрунтування конкретних механізмів та інструментів розвитку в умовах сучасної інформаційної економіки.

Схожу концепцію розробила Н. В. Шандрова [3], яка пропонує в концепції стійкого розвитку підприємств при реалізації соціальної компоненти розвитку здійснювати взаємозв'язок суспільства та промисловості, при реалізації економічної компоненти — підвищувати інтенсивність та продуктивність праці, при реалізації екологічної компоненти — визначати баланс між споживанням ресурсів та впливом на навколошнє середовище. При цьому в якості головного фактору розвитку промислового підприємства пропонується продуктивність праці. Не заперечуючи зроблених висновків слід зауважити, що сама лише продуктивність праці не вирішує проблеми розвитку в умовах сучасної інформаційної економіки.

Я. В. Радіонова [4] вважає, що розвиток підприємства має бути інноваційним, причому головним для інтеграції української економіки до світових економічних відносин є агропромисловий напрямок, тому пропонує відповідну інноваційну концепцію розвитку агропромислових підприємств в умовах транзитивної економіки. В основу концепції покладено принципи інноваційного розвитку: адаптивності, динамічності, саморегуляції, самоорганізації та саморозвитку [4]. Головним недоліком цієї концепції є недостатнє врахування особливостей сучасної світової транзитивної економіки, у тому числі, перетворень у інформаційних процесах підприємств.

Також інновації як головну рушійну силу розвитку розглядала Н. Давлетбаева [5], яка запропонувала концепцію гармонізації системи управління інноваційним розвитком промислових підприємств, причому ця концепція є універсальною для підприємств країн СНД, адже розроблялась на базі аналізу особливостей підприємств України та Казахстану. Але слід зауважити, що в розробленій концепції роль самих підприємств є вторинною, яка залежить від здійснених керівництвом країн заходів з розвитку та модернізації інфраструктури ринку. При цьому не визначено, які саме інструменти розвитку промислових підприємств доцільно використовувати в умовах сучасних перетворень світової економіки.

Достатньо оригінальною є концепція розвитку підприємства, що запропонована Н. В. Ващенко [6], в якій головною рушійною силою розвитку підприємства в сучасних умовах вважається розвиток персоналу. При цьому пропонується зосередитись на таких напрямах управління: мотивація персоналу, підвищення кваліфікації, активізація інновацій, підвищення продуктивності, реалізація потенціалу персоналу. В якості мети розвитку при цьому Н. В. Ващенко пропонує перехід на більш високу стадію життєвого циклу. Не заперечуючи перспективності цього підходу слід зауважити, що окрім розвитку персоналу сучасне промислове підприємство потребує також відповідного розвитку технологій, перш за все, в напряму інформатизації та автоматизації.

Крім того, відсутня конкретизація, як саме пропонується досягати поставлених цілей та критеріїв.

Більш конкретизованим є дослідження В. М. Сердюк [7] яка в запропонованій концепції управління стратегічним розвитком машинобудівного підприємства запропонувала такі інструменти управління розвитком підприємства: аналіз господарчої діяльності, бюджетування, облік та контроль наявності та руху господарчих ресурсів, оптимізацію господарчих ресурсів. Ціллю розвитку при цьому вважається забезпечення максимального добробуту власників підприємства та його робітників, що має прояв у зростанні ринкової вартості підприємства. Серед недоліків цієї концепції можна відмітити недостатнє врахування впливів зовнішнього середовища, перш за все, тих впливів, що обумовлено інформаційною економікою.

Перспективним є підхід С. В. Коверги [8] який розробив концепцію управління збалансованим функціонуванням і розвитком промислових підприємств. Основна ідея концепції полягає в тому, що при розвитку промислового підприємства слід постійно оцінювати збалансованість комплексу його елементів та забезпечувати збалансованість управлінських рішень. При цьому пропонується використовувати інструменти для моніторингу збалансованості процесів підприємства, чисельного оцінювання збалансованості цілей, оптимізації використання ресурсів. Основним недоліком цієї концепції є недостатня увага, приділена необхідності адаптації промислового підприємства до зовнішнього середовища.

Серед інших концепцій, в яких пропонувались вирішення проблеми розвитку промислового підприємства слід відмітити роботи таких науковців, як Е. В. Сталінська та А. А. Охтень [9], В. В. Москаленко, С. В. Бронін, М. А. Гринченко та М. В. Глебова [10], Р. М. Скриньковський [11], Т.В. Гринько [12], И.М. Дли та О.С. Масютин [13]. Ці дослідники вирішували окремі концептуальні питання розвитку промислового підприємства, але відносно нова та актуальна проблема розвитку підприємства саме в умовах інформаційної економіки залишилась в їх дослідженнях поза увагою.

Отже, типовими вадами традиційних концепцій щодо розвитку промислового підприємства є ігнорування важливості адаптації промисловості до сучасної інформаційної економіки, відсутність конкретизації методів та механізмів для вирішення проблеми розвитку підприємства, неврахування таких особливостей вітчизняних підприємств, як технологічна відсталість та орієнтованість переважно на ринки країн колишнього СРСР. Крім того, слід зауважити, що у різних дослідників відрізняється сам підхід до розуміння поняття «концепція». Одні дослідники під концепцією розуміють план та цілі дослідження, інші – аналог механізму рішення проблеми або загальне викладення принципів. В цьому досліджені поняття концепції базується на визначеннях «генеральний задум, що визначає стратегію дій при здійсненні реформ, проектів, планів, програм» та «система поглядів та засобів для досягнення цілей». Відповідно, під концепцією управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки мається на увазі обґрунтування системи теорій, механізмів, засобів, моделей, методів та інших інструментів для розробки управлінських рішень на промисловому підприємстві при встановленій цілі розвитку підприємства та в умовах зовнішнього середовища, що має риси інформаційної економіки.

Запропонована концепція управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки складається з трьох рівнів: теоретико-методологічного, рівня механізмів та інструментального рівня (рис. 1).

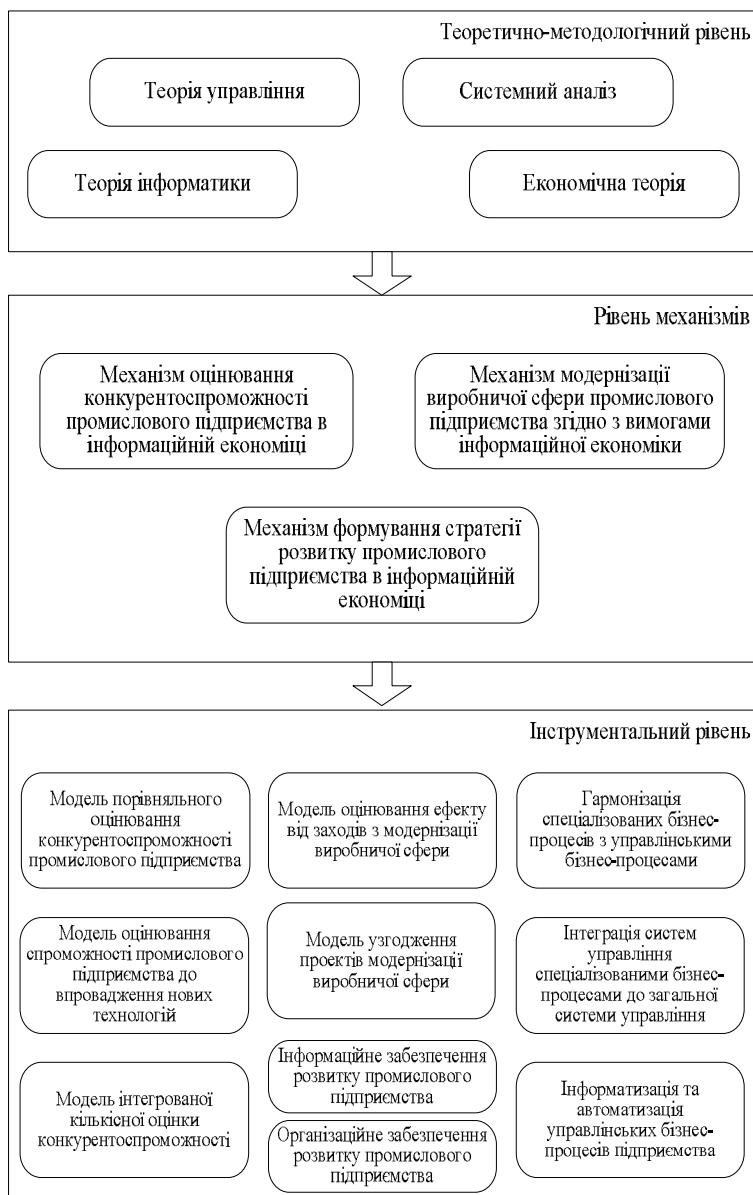

Рис. 1. Зв'язок рівнів концепції управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки

На теоретико-методологічному рівні визначаються теорії та методології, які покладено в основу дослідження та постулати яких прийнято за аксіоми. На рівні механізмів обґрунтуються потрібні для вирішення встановленої проблеми механізми та визначаються їх основні риси та структури. На інструментальному рівні описано конкретні інструменти, за допомогою яких вирішуються складові проблеми управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки, а саме методи, моделі, підходи, забезпечення тощо.

Висновки. Таким чином, на основі проведеного аналізу наукових досліджень, встановлено, що складність процесу управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки потребує наявності концепції, яка має встановлювати принципи вирішення завдань, що є елементами проблеми розвитку підприємства. Для вирішення цієї проблеми розроблено концепцію управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки що базується на обґрунтуванні базових теорій та методологій, побудові на їх базі механізмів для вирішення складових цієї проблеми, а також встановленні принципів та вимог для розробки інструментів реалізації механізмів управління розвитком промислового підприємства в умовах інформаційної економіки.

Використання розробленої концепції надає промисловому підприємству можливість визначати, які необхідно здійснити заходи для адаптації до особливостей інформаційної економіки та інтегрувати ці заходи до загальної стратегії розвитку підприємства.

1. Мельничук Л.С. Теоретичні засади та проблеми втілення концепції сталого розвитку підприємств в Україні / Л. С. Мельничук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2016. – Вип. 17(3). – С. 41-43; 2. Семененко І.М. Теоретична конструкція концепції сталого розвитку підприємства / І. М. Семененко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2015. – № 4. – С. 232-236; 3. Шандова Н.В. Концепція стійкого розвитку промислових підприємств / Н. В. Шандова // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 1-2(1). – С. 22-25; 4. Радіонова Я.В. Теоретичні аспекти інноваційної концепції розвитку агропромислових підприємств в умовах транзитивної економіки / Я. В. Радіонова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. – 2015. – Т. 20, Вип. 3. – С. 132-136; 5. Давлетбаева Н. Концепция гармонизации систем управления инновационным развитием промышленных предприятий Украины и Казахстана / Н. Давлетбаева // Економіка і регіон. – 2015. – № 2. – С. 9-14; 6. Ващенко Н.В. Обґрунтування концепції управління розвитком підприємства / Н. В. Ващенко // Академічний огляд. – 2014. – № 1. – С. 94-102; 7. Сердюк В.Н. Концепция управления стратегическим развитием машиностроительных предприятий / В. Н. Сердюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.18. – С. 155-161; 8. Коверга С.В. Концепция управління збалансованим розвитком промислових підприємств / С. В. Коверга // Економіка промисловості. – 2014. – № 3. – С. 43-56; 9. Сталинская Е.В. Концептуальные основы стратегического управления устойчивым развитием металлургического предприятия / Е. В. Сталинская, А. А. Охтень // Економіка промисловості. – 2012. – № 1-2. – С. 353-360; 10. Москаленко В.В. Концепция решения задачи координации развития предприятия / В. В. Москаленко, С. В. Бронин, М. А. Гринченко, М. В. Глебова // Управління проектами та розвиток виробництва. – 2013. – № 2. – С. 24-32; 11. Скриньковський Р.М. Комплексна діагностика розвитку підприємства: концепція, параметри, методи [Електронний ресурс] / Р. М. Скриньковський // Економіка. Управління. Інновації. – 2015. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2015_1_33; 12. Гринько Т.В.

Управління адаптивним інноваційним розвитком промислових підприємств: економічно обґрунтовання та концептуальні засади: моногр. / Т.В. Гринько. — Донецьк: Ін-текономікпром-сті, 2011. — 352 с.; 13. *Для И.М.* Корпоративное управление и сбалансированное развитие промышленного предприятия / И.М. Для, О.С. Масютин // Российское предпринимательство. — 2007. — № 4. — Вып. 2 (89). — С. 125-129; 14. *Грозний І.С.* Методи та підходи до управління якістю розвитку промислових підприємств / І.С. Грозний / Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка». — Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2015. — Т. 20. В.3. — С. 75-79.

УДК 658.8:659(09)

H.B. Коваленко

РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОГО КОМУНІКАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Проаналізовано окремі аспекти застосування маркетингового комунікаційного забезпечення розвитку промислових підприємств. Представлено ознаки ефективності управлінської складової при застосуванні маркетингового комунікаційного забезпечення розвитку промислових підприємств.

It is proved that marketing communication support (hereinafter - ICS) indirectly affects the financial stability of a business entity. The latter is evidence of how much a company is able to survive in a permanent state of crisis financial waves over a specified period of time and to accumulate the necessary funds, while maintaining the satisfactory state of its liquidity. It also means that marketing communications support for the development of industrial enterprises is carried out in conditions of constant competition for economic and optimal resources, which prompts for a quick reaction to external changes.

The efficiency of the management component (planning, organization, motivation and control, which includes the hierarchy, coordination, structuring, etc.) also serves as an important element in achieving the positive results of solvency.

Ключові слова: маркетингове комунікаційне забезпечення, розвиток, промислові підприємства.

Key words: marketing communications, development, industrial enterprises.

Стан та тенденції економічного розвитку будь-якої країни свідчать про необхідність використання в управлінні виробничим процесом та процесом реалізації виробленої продукції, послуг тощо елементів маркетингових комунікацій.

Зважаючи на високий рівень конкуренції між виробниками промислових підприємств, виклики сьогодення підштовхують до розробки способів, прийомів маркетингового забезпечення розвитку промислових підприємств поряд зі збільшенням асортименту виробленої продукції.

Питанням ефективного управління підприємствами на засадах маркетингу були присвячені праці відомих вчених-економістів Белявцева М. І., Біловодської О. А., Войчака А. В., Васюткіної Н. В., Дафта Р. Л., Забураної Л. В., Ковшової І. О., Комарницького І. М., Котлера Ф., Куценка В. М., Ламбена Ж.-Ж., Морохової В. О., Нови-